

Čís. 8547.

Dávka z majetku a přírůstku na majetku (zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n.).

Věcné ručení nemovitosti podle § 62 zákona vztahuje se i na případ, byla-li nemovitost ve vlastnictví veřejné obchodní společnosti a dávka z majetku byla vyměřena veřejnému společníku. V takovém případě jest ovšem ručení omezeno výší podílu společníkova na nemovitosti.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1928, R I 992/28.)

Rozvrhuje přejímací cenu za nemovitosti zabrané firmě R. nepřikázal soud první stolice v přednostním pořadí dávku z majetku a z přírůstku na majetku. Důvody: V přednostním pořadí přihlásil berní úřad v J. a berní správa v P. dávku z majetku a z přírůstku na majetku až do výše 30% čisté hodnoty převzatých nemovitostí k 1. březnu 1919, jež činí 451.302 Kč. Proti této přihlášce podal odpor zástupce vlastníka, poněvadž dávka z majetku předepsána byla Viktoru R-ovi, veřejnému společníku firmy R. a nikoliv firmě, která jest vlastníkem převzatých nemovitostí, a s níž byla dohoda o přejímací ceně sjednána a u Viktora R-a nebyl dávkou z majetku postižen majetek nemovitý, nýbrž jen jeho společenský podíl na jmění firmy podle likvidační bilance k 1. březnu 1919, jenž náleží do jmění výdělečného, tudíž dávka z majetku nebyla vyměřena z majetku zemědělského a lesního, nýbrž ze jmění výdělečného, tvořícího u každého veřejného společníka jeho podíl na jmění společenském, vyjádřený v peněžitě sumě, pročež věcné ručení podle § 62 zákona o dávce z majetku nemá tu místa. Soud nepřikázal v pořadí přednostním 451.302 Kč na dávku z majetku, neboť nepovažuje nárok státní finanční správy na věcné ručení podle § 62 zákona o dávce z majetku v tomto případě za právně odůvodněný z těchto důvodů: Knihovním vlastníkem převzatých nemovitostí jest firma R., veřejná obchodní společnost, která nemohla býti samostatným podmětem dávky z majetku hledíc k ustanovení § 42 čís. 3 (2) zákona o dávce z majetku, proto také, jak zřejmo z přípisu berní správy v P. ze dne 30. ledna 1928 a 5. března 1928 byla dávka z majetku předepsána Viktoru R-ovi jako veřejnému společníku firmy R. z podílu této firmy na něj vypadajícího, v němž byly zahrnuty i nemovitosti, z nichž mu dávka z majetku byla vyměřena. Avšak podle prováděcího nařízení k § 12 zákona o dávce z majetku náležejí podíly u veřejných společností do jmění výdělečného, kteréž podle § 13 zahrnuje veškeré majetkové předměty a práva, která slouží k provozování podniku výdělečného, nebo zaměstnání k zisku směřujícího. Ježto se dávka podle tohoto zákonného ustanovení vyměřuje z podniku jako celku, lze mluvit jen pouze o dávce z majetku vypadající z podniku a nikoliv o dávce vypadající z nemovitosti. Na tom nic nemění, že podle § 13 (2) zákona o dávce z majetku platí při oceňování částí jmění výdělečného, jež mají povahu nemovitostí, ustanovení

§§ 11 a 12. Tu jde jen o vytčení měřítek k oceňování, nikoliv o odchylku ze zásady, že rozhodným jest podnik jako celek. V § 62 zák. o dávce z majetku se praví: »dávka z majetku požívá na nemovitostech do částky poměrně na ně vypadající, avšak nejvýše do 30% zjištěné čisté hodnoty nemovitosti, zákonného práva zástavního«. Z toho, co bylo uvedeno, plyne, že při zdanění jmění výdělečného na nemovitosti jako takové (arg. slova »na ně«) nevypadá v souzeném případě určitá část dávky, také nebylo by lze tento poměr ani přesně stanovit. Ostatně v písemné přihlášce nebyla berní správou vůbec uvedena výše dávky z majetku vypadající na převzaté nemovitosti, nýbrž byla tam udána jen čistá hodnota převzatých nemovitostí, jež byla podkladem pro dávku z majetku 1,504.341 Kč a 30% z ní penízem 451.302 Kč. Berní správa také nepředložila soudu žádané vyhotovení rozkazu o dávce z majetku, vydaného Viktoru R-ovi a nevyhověla též výzvě soudu ze dne 10. května 1928, by udala alespoň výši dlužné dávky z majetku, vypadající na převzaté nemovitosti. Předpis § 62 zák. o dávce z majetku, pokud jedná o věcném ručení, může býti tedy vztahován jen na ty případy, kde tvoří předmět dávky nemovitosti jakožto samostatné součástky jmění, čehož však v tomto případě není. R e k u r s n í s o u d zrušil napadené usnesení a uložil soudu první stolice, by doplně řízení, znovu rozhodl. D ů v o d y: Soud první stolice nepřikázal z přejímací ceny přihlášenou dávku jsa toho mínění, že v tomto případě není tu věcného ručení podle § 62 zák. č. 309/20, poněvadž nemovitosti jsou ve vlastnictví veřejné obchodní společnosti firmy R. a dávka byla předepsána jejímu veřejnému společníku Viktoru R-ovi z jeho podílu na jmění společnosti, tedy nebyla vyměřena z nemovitosti, nýbrž ze jmění výdělečného, do něhož je sice počítati i nemovitosti, jež tu však nejsou samostatnou součástí jmění. Soud rekursní s tímto názorem nesouhlasí, neboť předpis § 62 cit. zák. jest zcela všeobecný a nerozeznává, zda jde o nemovitosti patřící jednotlivci či veřejné obchodní společnosti; rozhodným jest jen, zda byla dávka vyměřena z nemovitosti. Na opačný výklad nelze souditi z §§ 13 a 42 (3), vždyť i kupec jednotlivce musil přihlásiti k dávce celé své jmění, tedy ne snad jen ono, jež se týká obchodu, a dávka byla mu vyměřena i z nemovitostí. Viktor R. byl povinen dávkou i ze jmění, jež sestávalo z jeho podílu na firmě R., tedy i z části nemovitostí jí připsaných. Byla-li z jeho dílu nemovitostí zvlášť vyměřována dávka, která pak byla ovšem zahrnuta do celkové sumy, ručí nemovitosti za díl dávky na ně vypadající do 30% zjištěné jich čisté hodnoty. Aby dávka mohla býti přikázána, musilo by býti prokázáno, jaký podíl měl Viktor R. 1. března 1919 na firmě, jaký díl nemovitostí u něho byl pojat do základny pro vyměření dávky, kolik činila zjištěná čistá hodnota toho dílu, kolik z dávky mu vyměřené připadá na převzaté nemovitosti a kolik u nich činila čistá hodnota, neboť celé nemovitosti neručí za dávku předepsanou různým spoluvlastníkům a věcné ručení omezuje se na jednotlivé nemovitosti a ne na celek, takže převzaté nemovitosti ručí jen za dávku na ně vypadající a ne snad i za dávku z nemovitostí nepřevzatých. Poněvadž řízení rozvrhové podle § 47 náhr. zák. provádí se formelně cestou nespornou,

— ač ovšem při materielním rozhodování jest se řídití předpisy exekučního řádu o rozvrhu nejvyššího podání — neplatí tu ustanovení § 210 ex. ř. a soud jest povinen, by si opatřil potřebný základ pro své rozhodnutí (§ 2 čís. 5 nesp. říz.). Soud první stolice sice se zmiňuje v důvodech o tom, že berní správa v P., ač vyzvána, nepředložila vyhotovení platebního rozkazu o dávce z majetku předepsané Viktoru R-ovi, ani neoznámila výši dlužné dávky připadající na převzaté nemovitosti, leč z toho nedovozuje pro své rozhodnutí nic a také nemůže, ana berní správa sděluje, že nemůže tomu vyhověti, poněvadž jsou spisy u zemského finančního ředitelství. Bude věcí soudu první stolice, by si ve smyslu § 2 čís. 5 nesp. říz. opatřil potřebné vědomosti, po případě by vyzval ne úřady finanční, nýbrž zástupce státu, českou finanční prokuraturu, po případě se stanovením lhůty a pod sankcí, by potřebné doklady předložila nebo uvedla, jak je lze opatřiti. Poněvadž řízení před prvním soudem zůstalo kusým, takže nelze ihned rozhodnouti ve věci samé, bylo onu část usnesení, v níž rozhodnuto, že se dávka nepřikazuje, zrušiti a důsledkem toho i další výroky týkající se přikázání zbytku přejímací ceny.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu

a t o

s poukazem na správné důvody napadeného rozhodnutí, k nimž vzhledem k vývodům dovolací stížnosti dodal ještě toto: Stěžovatelka míní, že ana nemovitost náleží veřejné společnosti a dávka z majetku byla předepsána veřejnému společníku této společnosti, nenastává věcné ručení podle § 62 zákona o dávce ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n., neboť prý byla předepsána jen ze společenského podílu společníkova, jenž podle čl. 131 obch. zák. záleží jen v nároku peněžitém, nikoliv z nemovitosti, která náleží společnosti, nikoli společníku. Ale názor ten není správný, neboť nezáleží vůbec na úpravě poměru mezi veřejnou společností a jejími společníky, již se mu dostalo v obchodním zákoně, jenž sleduje cíle jiné, hospodářský zdar společnosti a právní bezpečnost jejích soukromoprávních věřitelů, kdežto zákon o dávce z majetku má ve věcném ručení podle § 62 za účel zajištění státní a tudíž veřejné dávky na nemovitosti, která je spolu jejím předmětem, a záleží tedy jen na tom, že nemovitost dávce podléhá a byla tedy do jmění, z něhož dávka vyměřena, podle §§ (6) 11 a 12 zákona o dávce započtena. Názor stížnosti vedl by k důsledkům odporujícím zřejmě úmyslu zákonodárce, neboť, ačkoliv nemovité jmění jest součástí majetku dávkou povinného a do jejího výpočtu se pojímá, přece by bylo sprostěno ručení za ni, kdyby náleželo veřejné společnosti. Porovnají-li se předpisy § 2 zákona o dávce s předpisy § 42 téhož zákona, jest zřejmo, že se z majetku veřejné společnosti obchodní dávka z majetku vůbec nevyměřuje, nýbrž že se vyměřuje jen z majetku jejích společníků jakožto fyzických osob, po případě z jejích pozůstalostí. Z toho vyplývá, že se musí do společníkova jmění dávkou povinného započísti i jeho podíl na nemovitostech společnosti (§§ 6, 8,

9 čís. 1 a 2, §§ 11 a 12 zákona), kterýž pak nutně ručí věcně podle § 62 na příslušný podíl dávky. Že soukromí věřitelé společníka nemohou sáhnutí přímo na nemovitost samu, na společníkův podíl na ní, nýbrž že jim ručí jen společníkův nárok na vybytí proti společnosti, který záleží jen v penězích (čl. 131, 126, 132 obch. zák.), má důvod v tom, by soukromí věřitelé společníkovi nemohli rušivě zasahovati v existenci společnosti, a v tom, že i při likvidaci společnosti provádí se věc tak, že se všecko jmění, i nemovitosti, zpeněží (čl. 137, 143 obch. zák.) a z výtežku závazky společnosti se uhradí a případný zbytek mezi společníky rozdělí, to vše však nemá s otázkou, že společníkův podíl nemovitosti patří do jmění jeho dávkou povinného a ručí podle § 62 zákona, nic co činiti, neboť zákonu v § 62, jenž dávce propůjčuje přednost přede všemi na nemovitosti váznoucími právy a pohledávkami »ze soukromoprávných a zákonných titulů«, jde docela zřejmě o zákonné a přednostní zástavní právo pro nárok státu a tudíž o výsadu. Proto nevádí, že, jak se toho stížnost dovolává, dávka vyměřena byla Viktoru R-ovi, nemovitost však že náleží společnosti (firmě R.), neboť ovšem ručí pak takto nemovitost společnosti za dávku jejímu společníku předepsanou a erár by příslušný podíl mohl z ní podle § 62 (3) zákona soudně vymáhati, ale nemůže se tu nikdy dostaviti pocit křivdy, nezapomíná-li se, že společníku náleží na nemovitosti ideální podíl a že jde o dávku z tohoto podílu, jak to výslovně stanoví § 7 (2) zákona, řka, že jmění nalézající se ve spoluvlastnictví nebo náležející souhrnu společníků výdělečné společnosti přičítá se podílníkům podle poměru jejich podílů (a nelze-li je zjistiti, stejným dílem), z čehož vyplývá, že se společníku přičítá skutečně podíl nemovitosti samé a nikoli, jak stížnost tomu chce, jeho hodnota v penězích, neboť jměním společnosti je tu nemovitost, nikoli peníze, jež její hodnota představuje, a zákon, jak uvedeno, praví, že »jmění nalézající se ve spoluvlastnictví nebo náležející souhrnu společníků přičítá se podílníkům podle poměru jejich podílů«, nikoli však, že hodnota toho jmění v penězích vyšetřená se jim přičítá. To přehlíží stížnost, která právě i tohoto předpisu § 7 se dovolává, ale domněle, ač ovšem mylně, na svůj prospěch, což platí i o předpisu § 54. Stížnost opírá se patrně o to, že § 7 mluví jednak o spoluvlastnictví, jednak o jmění společenském, a míní, že zákon v tomto § nepovažuje společníky (veřejné společnosti) za spoluvlastníky, ale to je právě mýlka, neboť ve veřejné společnosti jsou společníci skutečně spoluvlastníky všech hmotných věcí, zejména i nemovitosti, leč by si byl, což se zde netvrdí, vkladatel vlastnictví pro sebe vyhradil (čl. 91 obch. zák.), a mluví-li tedy zákon nejen o spoluvlastnictví, nýbrž o jmění náležejícím společnosti, činí to proto, by postihl také ostatní jmění společnosti, při němž o vlastnictví v technickém smyslu mluvíti nelze, tedy kromě jiných práv zejména pohledávky a různé obligační nároky. Zákon měl jak v § 7 tak v § 54 mluvíti prostě o podílnících v případě právního společenství (§ 825 obč. zák.), neboť tak to myslel, jen že se nedostatečně vyjádřil, zejména v § 54.